

7. Степанюк М. П. Засоби вираження позитивних та негативних емоцій у творчості сестер Ш. Бронте та Е. Бронте: Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2014. С. 176-178.

8. Струк І.В., Сітко А.В. Адекватність та еквівалентність у перекладі мовних особливостей. Sciences of Europe. Прага (Чехія), 2016. Вип. 10 (10). С. 122-126.

9. Шаховский В. И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Воронеж: Изд-во Воронежского ун-та, 1987. 190 с.

10. Porter E. H. Pollyana. URL: <https://www.planetbook.com/pollyanna>

Скуратівська А. Л.,

студентка 6-го курсу

Національного авіаційного університету

Науковий керівник: Сітко А. В.,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології і перекладу

Національного авіаційного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ДРАМАТИЧНИХ ТВОРІВ

Художній переклад тексту вважається найбільш складним з письмових видів перекладу. Можна сказати, що він являє собою не стільки особливий вид перекладу, скільки окремий вид мистецтва. Що особливо справедливо по відношенню до перекладів віршів і пісень. І якщо технічний переклад, переклад документів, юридичних і фінансових текстів – це об'єкти майстерності досвідченого професійного перекладача, який часто володіє таланом, то художній переклад буквально стоїть на розвилці ремесла, професії і мистецтва [1]. Жанрово-стилістичні відмінності в різних культурах, безумовно, створюють певні складнощі для перекладача. Наприклад, один і той же жанр в різних лінгвокультурах володіє своєю національною специфікою: традиційною композицією або сформованим століттями стилем. Щоб подолати такого роду складності, існує ряд прийомів лінгвокультурної адаптації. Адже справедливо, що праця

сучасного перекладача художньої літератури мусить бути глибоко творчою, такою, що передає не лише основний зміст твору, але й образи, реалії та характерний колорит епохи, яку відображено, адже кожен оригінал за своїм образом (та кожна адресна група за своїм типом і складом) потребує свого, завжди індивідуального підходу [3, с. 268].

Особливе місце серед перекладів художніх творів посідає переклад драми. Однак у нашому літературознавстві інколи ще відчувається недостатня увага до перекладу драматичних творів, можливо, цим і зумовлюється той факт, що переклад п'єс не досяг бажаної висоти: іноді такий переклад стоїть значно нижче оригіналу в художньому відношенні, або, навпаки, прикрашає відверто слабкий твір. Драма має особливий статус: вона стоїть на межі літератури і театру. Складно охарактеризувати процес постановки перекладеної драматичної роботи на іноземній сцені. Логічно припустити, що процес передачі драматичного тексту з однієї мови на іншу подібний до процесу транспозиції (в площині однієї мови) письмового тексту драми на театральну сцену. Іноді через особливості мови необхідна заміна стилістично нейтральних одиниць мови емоційно забарвленими. Перекладацькими аспектами драматичних творів займалися С. Баснет, Н. Бідненко, І. Левий, В. Матюша, Т. Некряч, П. Паві, проте українські науковці заклали ґрунтовні підвалини розвитку цього літературного жанру. Так, перші кроки у цьому напрямку були зроблені видатним перекладачем-практиком Г. Кочуром у статті «Шекспір в Україні» (1968). Після ґрунтовного аналізу підходів відтворення особливостей драматичних творів було виділено два підходи: академічний та театральний. Надлишок лінгвокраїнознавчої інформації (описовий переклад, перекладацькі пояснення і ін.) спотворить характер спілкування автора з читачем, а заміна національно забарвлених фігур мови на функціонально адекватні фігури мови приймаючої мови в свою чергу негативно вплинуть на сприйняття стилістичних особливостей тексту-оригіналу. Якщо ж постаратися зберегти оригінальні стилістичні прийоми, то в ряді випадків ми отримаємо «стилістично неадекватний текст». Наприклад, в багатьох драмах Б. Шоу містяться значні за обсягом ремарки, вставні авторські зауваження, що є безпосереднім свідченням своєрідного вираження авторської позиції, а також активної взаємодії епічних і драматичних начал у творчості Б. Шоу.

У п'єсах Вайлда саме парадоксальність (а не розроблена інтрига чи мелодраматичні ситуації) визначила своєрідність драматичних творів, що на багато років пережили свого автора. О. Вайлд у комічному ракурсі розкривав сенс не позірних, а справжніх цінностей, важливість права на вибір власного життєвого шляху, індивідуальної відповідальності кожного за свої помисли, вислови і вчинки. Оскільки Оскар Вайлд – майстер парадоксу, то герої його комедій (як правило, це один найбільш типовий персонаж, наприклад, лорд Горінг з «Ідеального чоловіка», лорд Дарлінгтон з «Віяла леді Уїндермір» та ін.) «люблять дивитися на геніїв і слухати красенів», «воліють відвідувати політичні салони тільки тому що це єдине місце, де не говорять про політику», бояться слухати

Суттєвим залишається питання вибору перекладацьких стратегій та тактик у процесі перекладу драматичних творів різних напрямків та стилів. У свідомості людини мають місце принаймні дві стратегії асоціювання: породження асоціацій з опорою на образне відтворення світу й асоціювання на основі вербального матеріалу [1, с. 336]. По відношенню до культури перекладач завжди має певний вибір: а) вважати важливішою культуру тексту оригіналу, чи б) вважати важливішою культуру цільову [4, с. 97]. Вибір на користь способу фореїзації спантелює читача, адже культурні особливості, збережені у перекладі, привернуть значним чином увагу своєю незвичністю, а інколи і незрозумілістю. Доместикація може змінити текст оригіналу і атмосферу культури таким чином, що переклад в багатьох випадках цілковито відрізняється від оригіналу. Проте будь-які вилучення культурноорієнтованих особливостей першотвору, на нашу думку, є абсолютно неприпустимим, оскільки позбавляють переклад його пізнавального значення [2, с. 145].

Коли драматургічний твір втілюється на сцені, то зв'язок між автором і читачем є вже не безпосереднім. Твір інтерпретується постановочною групою, режисером, акторами, а перекладений твір ще й перекладачем. На нашу думку, таке явище можна назвати подвійним (чи, відповідно, потрійним) ефектом інтерпретації. За такого процесу в результаті постає цілком новий текст з іншою функцією, іншим емоційним, суспільним, культурним ефектом, аніж оригінал, хоча літературний сюжет твору може залишатися тим самим.

Отже, створення узгодженої теорії перекладу для театру потребує проведення ґрунтовних досліджень у сфері перекладознавства, мовознавства, семіотики, герменевтики, психолінгвістики, не виключаючи можливості міждисциплінарних досліджень на межі психології, культурознавства та мистецтвознавства. Це зумовлено передусім складною інтертекстуальною структурою театрального тексту та його сприйняттям за допомогою кількох чуттєвих джерел.

Список використаних джерел:

1. Влахов С. Непереводимое в переводе М.: Международные отношения, 1980. 343 с.

2. Данилюк Ю., Сітко А. Комунікативно-прагматичні аспекти перекладу художніх творів для дітей. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць* / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. К.: Аграр Медіа Груп, 2018. С. 142-146.

3. Сітко А.В. Проблема відтворення граматичної семантики інтерогативів засобами цільової мови. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: зб. наук. праць* / відп. ред. Н.М. Корбозерова. К. : Логос, 2012. Вип. 22. С. 267-274.

4. Сітко А. В., Хоружий В.В. *Методологія та історіографія мовознавства: матеріали V науково-практичної Інтернет-конференції, 24–25 жовтня*. Слов'янськ: ДДПУ, 2018. С. 96-101.